

Styrelseärende

Diarienummer NVOA-2024-0006

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Indikation taxejustering VA och Avfall 2025

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- tillgodogöra sig informationen

Sammanfattning

De ekonomiska förutsättningarna för de kommande åren för Avfalls- och VA-kollektivet är osäkra.

För Avfallskollektivet sker många lagförändringar, kommunalt insamlingsansvar för förpackningar med start 1 januari 2024, samt obligatorium att samla in matavfall de kommande åren. Taxepåverkan av dessa förändringar är osäkra eftersom kostnaderna för dessa tjänster inte upphandlats av samtliga kommuner tidigare. Samtidigt är majoriteten av verksamheten styrd av befintliga avtal med indexregleringar. Avfallskollektivet har ett överuttag från tidigare år på 29,1 miljoner kronor. Detta medför att 2025 års genomsnittliga taxehöjning prognostiseras till 10% (+/- 2%).

För VA-kollektivet finns stora höjningar på kostnadssidan till Stockholm Vatten och Avfall och Käppala. Samtidigt ökar avskrivningskostnaderna och räntekostnaderna för att finansiera utbyggnaden av Nacka. Detta medför att 2025 års genomsnittliga taxehöjning prognostiseras till 8% (+/- 2%) för att uppnå ett nollresultat 2027 med en jämn höjning av taxan.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Fredrik Kristoffersen
Ekonomichef
Verksamhetsstöd

Ärendet

Budgetarbetet och framtagande av förslag till Avfalls- och VA-taxa 2025 baseras på ett antal svårbedömda faktorer. På grund av nuvarande osäkerheter anges detta förslag till taxejustering därför i ett intervall. Förutsättningarna kommer till stor del att klargöras under sommaren inför taxeförslaget i september. Parallellt pågår ett arbete med att se över taxekonstruktionerna för att anpassas till nya rekommendationer från Svenskt Vatten.

Koncernavgiften som betalas till ägaren har legat på 2 miljoner kronor. Ingen förändring av denna avgift har aviserats från kommunen.

Kostnaderna för pensioner sjunker kraftigt 2025 från att ha ökat kraftigt från 2023 till 2024 på grund av inflationstakten.

Med anledning av den kraftiga ökningen av kostnader för 2024 drog verksamheten ned en del av underhållsåtgärderna under 2024 och ligger nu i budgeten för 2025. I enlighet med tidigare beslutade treårsbudget.

VA-kollektivet

Huvudintäkterna bedöms öka inför 2025, till stor del beroende på utredningen av kundernas taxor utifrån återbetalningen av felaktigt uttagna dagvattenvavgifter men också på grund av DIKOVAN-projektet (Digitala vattenmätare i Nacka), där fler vattenmätaravläsningar inkommit och utbytet lett till mer exakta mätvärden. De rörliga intäkterna är fortfarande högre än de rörliga kostnaderna och arbetet med att se över taxekonstruktionen pågår.

Stockholm Vatten och Avfall indikerar en höjning av vattenpriset år 2025 med cirka 8% (2,6 miljoner kronor), även reningen av spillvattnet beräknas höjas med cirka 24% (SVOA) och 11% (Käppala) (13,6 miljoner kronor) nästa år. De kommande åren beräknas avgifterna höjas med mellan 10 och 20 % för SVOA och Käppala. Osäkerheten är dock stor eftersom höjningen även beror på fördelningen mellan kommunerna samt ränteutvecklingen. Elkostnaderna beräknas minska med 0,5 miljoner kronor på grund av lägre rörliga priser.

Övriga driftskostnader ökar med knappt 14 miljoner kronor och beror dels på prishöjningar, ökade hyreskostnader till kommunen, kostnader för nya fossilfria fordon på cirka 2 miljoner kronor, satsning på underhåll av dagvattendammar cirka 3 miljoner kronor, samt en återgång till tidigare underhållskostnader.

Personalkostnaderna minskar med anledning av den lägre inflationen som drar ned pensionskostnaderna med cirka 5,6 miljoner kronor. Anledningen är att bolaget har sina långsiktiga pensionsåtaganden försäkrade.

Räntorna fastställs av kommunfullmäktige. 2020 års räntemodell som kommunen tagit fram innebär att Nacka vatten och avfall beräknas få betala ett påslag på cirka 0,52% på upplåningsräntan samt kostnader för upplåning. Kommunen har också meddelat att nya lån som tas kommer få en högre ränta än befintliga lån.

Avskrivningskostnaderna kommer öka under året då stadsbyggnadsprojekten och reinvesteringsprojekt kommer att aktiveras. Detta beräknas påverka avskrivningskostnaderna med 7,6 miljoner kronor. Den nya befolkningsprognosen från Nacka kommun visar på en lägre utbyggnadstakt än tidigare och kommer ligga till grund för vidare analys i budgetarbetet.

Taxejusteringar 2025:		
Externa Taxepåverkande poster jämfört med budget 2024	Taxepåverkande poster jämfört med budget 2024 (TSEK)	Taxepåverkan (%)
Driftkostnader exkl Inköpt vatten, avloppsrening och el	13 784	4%
Personalkostnader	-5 628	-2%
Inköpt vatten, avloppsrening och el	15 160	4%
Ränta & låneramsavgift	3 316	1%
Avskrivningar/anläggningsavgifter netto	7 600	2%
Skatt	1 500	0%
Summa	35 732	10%

Blått är påverkningsbara justeringar, Rött är ej påverkningsbara justeringar, Orange är möjligtvis påverkningsbara justeringar. Avrundning till helt procenttal är gjord.

Fram till 2021 har brukningstaxorna inte höjts på flera år och kostnaderna har blivit lägre än budgeterat, framför allt på grund av lägre kostnader från Käppala och Stockholm Vatten och Avfall än de indikerat. Under 2022 och 2023 budgeterades därför ett underuttag på 5,7, respektive 9,3 miljoner kronor. För 2023 genomfördes en återbetalning för Dagvattenavgifter på cirka 11 miljoner kronor vilka inte var budgeterad, resultatet blev ändå bättre än budgeterat. Prognosen för 2024 pekar på ett överuttag på cirka 12,5 miljoner kronor. Vilket beror på lägre räntekostnader än budgeterat, samt att högre intäkter.

Stockholm vatten och avfall och Käppala indikerar stora höjningar av avgifterna framöver, anledningen är att arbetet med att renovera anläggningarna och omställning till bättre rening av spillvattnet har påbörjats. Från 1 januari 2020 övertog Nacka vatten och avfall huvudmannskapet för utbyggnaden av VA i Nacka. Detta har medfört att Nacka vatten och avfall behövt öka sin låneram för att finansiera utbyggnaden. När utbyggnaden är färdig påverkar fakturerad anläggningsavgift lånen positivt som därmed sänker mängden lånade pengar.

En höjning behöver, som tidigare kommunicerats, göras för 2025 för att täcka de högre kostnaderna. Bedömningen är att inflationen ligger kvar på en mer normal nivå, vilket bidrar till att den genomsnittliga taxehöjningen kommande år blir lägre. För att täcka kostnadsökningarna inom VA skulle taxan behöva höjas med 10% (utifrån kända förutsättningar idag), samtidigt har kollektivet ett prognostiserat överuttag på 16,6 miljoner kronor som behöver balanseras över kommande år.

(MSEK)	2024	2025	2026	2027
Resultat	12,5	-5,0	-2,0	-9,3
Eget kapital/skuld till kollektivet	16,6	11,6	9,6	0,3
Taxeförändring	23%	8%	8%	9%

Indikationen pekar på en höjning på 8% (+/- 2%), vilket är lägre än det som kommunicerades föregående år (12%). Anledningarna till denna lägre höjning är att 2023 års resultat blev bättre än prognostiserat, samt att 2024 års prognos är bättre än budget.

Avfallskollektivet

Huvudintäkterna bedöms öka något från 2024 framförallt utifrån att förpackningsansvaret genererat större mängder (cirka 5,9 miljoner kronor).

Personalkostnaderna är näst intill oförändrade och beror på att pensionskostnaderna sjunker kraftigt från föregående år på grund av en mer normal takt på inflationen.

Majoriteten av driftskostnaderna är bundna av avtal med indexuppräknings, 5,4 miljoner kronor. Resterande driftskostnader ökar med cirka 3 miljoner kronor.

Räntor och avskrivningar ökar med cirka 1,8 miljoner kronor och beror framför allt på ökade kostnader för kärl, samt att avskrivningstiden justeras på grund av att det nya insamlingsansvaret kommer innebära att helt nya kärl behöver köpas in.

Taxejusteringar 2025:			
Externa Taxepåverkande poster jämfört med budget 2024	Taxepåverkande poster jämfört	Taxepåverkan	(%)
Driftkostnader exkl avtalade kostnader	3 020		3%
Personalkostnader	106		0%
Inköpt el, sug- och spolbil, markhyra	5 421		6%
Ränta & låneramsavgift	184		0%
Avskrivningar/anläggningsavgifter netto	1 849		2%
Skatt	375		0%
Summa	10 955		11%

Blått påverkningsbara justeringar, Rött ej påverkningsbara justeringar, Orange möjligtvis påverkningsbara.

Avfallskollektivet har på grund av höjningarna av taxan för att återbetala det villkorade aktieägartillskottet inneburit att kollektivet gjort ett överuttag. Under 2023 användes cirka 4,9 miljoner kronor av överuttaget för att finansiera verksamheten. Vid utgången av 2024 hade Avfallskollektivet ett upparbetat överuttag på cirka 29,1 miljoner kronor. Under 2024 prognostiseras avfallskollektivet göra ett bättre resultat än budgeterat, -16,5 miljoner kronor jämfört med -18,1 miljoner kronor.

Åren framåt finns stora osäkerheter då ansvaret för förpackningar övergår från producenterna till kommunen. Detta medför en intäkt från producenterna, men även en kostnad för verksamheten. Bedömningen inför 2025 är att insamlade mängder kommer att öka och ge en ökad intäkt. Ett arbete pågår för att se vilken service och kvalitetsnivå bolaget ska ha på förpackningsinsamlingen. Insamlingen av matavfall, som ska vara implementerat 2027, kommer också innebära förändringar i verksamheten. Alla hushåll kommer få matavfallskärl och detta ska samlas in och behandlas, tjänster som idag till viss del är subventionerade.

Majoriteten av avfallskollektivets tjänster utförs av underentreprenörer som har avtalade indexregleringar och blir därmed dyrare i relation till inflationen. Framför allt när befintliga avtal går ut och behöver upphandlas på nytt.

Inför 2025 kommer avfallstaxan att justeras bland annat utifrån de tillkommande ansvarerna. Detta kan komma att innebära att vissa taxeposter ökar mer än andra, men den totala intäktsökningen som kollektivet behöver är det som redovisas nedan.

Föregående år prognostiserades en höjning av intäkterna för Avfallskollektivet på 10% för 2025, bedömningen är fortfarande att den kommer ligga runt 10% (+/-2%) för 2025. De kommande åren 2026—2027 bedöms taxorna behöva höjas med cirka 3-10% för att i slutet av 2026 betalat tillbaka det upparbetade överuttaget till kollektivet. För 2025 kan vissa taxeposter komma att justeras mer än andra för att få en bättre miljöstyrning i taxan.

(MSEK)	2024	2025	2026	2027
Resultat	-16,3	-12,9	-0,3	3,2
Eget kapital/skuld till kollektivet	12,8	-0,1	-0,4	2,8
Taxeförändring	3%	10%	10%	3%

Ärendets beredning

Fredrik Kristoffersen, ekonomichef, har i samråd med VD, Avdelningschef VA och Avdelningschef Avfall berett ärendet.